

13.08.2019

Asia/8

§ 164

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarvioehdotus vuodeksi 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2022

HEL 2019-003760 T 02 02 00

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Talous- ja suunnittelupäällikkö Sampo Pajari ja vastaava suunnittelija Mikael Karell olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti yksimielisesti asian pöydälle puheenjohtaja Sanna Vesikansan pyynnöstä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen ehdotuksen sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2020–2022 taloussuunnitelmaksi.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta päättää merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimishojeet (liite 4).

Esittelijän perustelut

Talous- ja suunnittelupäällikkö Sampo Pajari ja vastaava suunnittelija Mikael Karell ovat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarvion laadintaa ohjaavat kaupunginhallituksen 6.5.2019 päättämät kannanotot:

- Vuoden 2020 talousarvion lähtökohtana on kaupunkistrategiasta johdettu kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami, jota ei voida ylittää. Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Lauta- ja johtokuntien tulee huomioida talousarvioehdotuksissa kaupunkistrategian 0,5 % tuottavuustavoite.

- Talousarvioehdotuksien tulee perustua strategian taloustavoitteisiin sekä laskelmiin väestönkasvun ja toimintaympäristön muutoksien vaikutuksista asiakas- ja suoritemääriin strategiatavoitteen mukaisesti erityisesti palveluissa, joiden kustannuksiin väestönkasvu suorimmin vaikuttaa.

- Lisäksi kaupunginhallitus kehotti lauta- ja johtokuntia sisällyttämään talousarvioehdotuksiin kaupunkistrategian toteuttamisen toimenpiteet vuosina 2020–2022, asiakas- ja suoritemäärien kehityksen eriteltyinä väestönkasvuun ja muihin tekijöihin vuosina 2018–2022 sekä palveluiden yksikkökustannukset 2018 ja niiden kehitys 2019–2022 sekä niihin perustuva tuottavuuskehitys.

Kaupunkistrategia on kaupungin keskeisin toimintaa ohjaava asiakirja ja johtamisen väline. Kaupunkistrategiaa toteutetaan päivittäisessä toiminnassa seurataan erityisesti talousarvion, käyttösuunnitelman ja enusteiden avulla.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee perustua kaupunkistrategiaan. Toimialojen tulee sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita asettaessaan kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteet ovat toimialatasoisesti merkittäviä ja antavat riittävän kuvan toimialan toiminnasta.

Vuoden 2020 talousarviomäärärahojen taso tarkistetaan vastamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) ja väestönkasvusta kaupunkistrategiassa sovitulla tavalla talousarviovalmistelun edetessä.

Edellisellä hallituskaudella valmisteltuja valtakunnallista sote- ja maakuntauudistusta koskevia lakiesityksiä ei käsitelty eduskunnassa, koska hallitus erosi 8.3.2019. Neuvottelutulos uudesta hallitusohjelmasta julkaistiin 3.6.2019 nimellä Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Julkisen talouden kestävyyyteen pyritään muun muassa julkisen palvelutuotannon tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisella.

Hallitusohjelma sisältää uudistuksen, jossa sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kootaan kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille (18 kappaletta). Maakunnat tuottavat palvelut pääosin julkisina pal-

veluina. Yksityinen ja kolmas sektori toimivat täydentävinä palvelujen tuottajina. Kuntien osalta tämä ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta vuoden 2019 loppuun mennessä. Maakuntien rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen. Sote-rahoitusjärjestelmä uudistetaan tarvakiotoituihin kriteereihin perustuvaksi. Hallitus käynnistää valmistelun maakuntaveron käyttöönotosta.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että alueelliset erityispiirteet otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palvelujen järjestämisessä. Hallitus selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisun yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Helsinki osallistuu aktiivisena toimijana myös nykyisen hallitusohjelman mukaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmisteluun. Samanaikaisesti tavoitteena on, että Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat kaikilta osin kilpailukykyisiä. Riippumatta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen etenemisestä palveluja uudistetaan määrätietoisesti sellaisiksi, jotka helsinkiläiset haluavat jatkossakin valita. Tämä saavutetaan jatkamalla palvelujen ja palvelurakenteen uudistamista ja huolehtimalla asiakaskokemukseltaan ja saatavuudeltaan sekä saavutettavuudeltaan hyvistä, vaikuttavista ja laadukkaista monipuolisista palveluista sekä asianmukaisista toimitiloista. Muutoksessa myönteinen henkilöstökokemus edellyttää henkilöstön osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja itseohjautuvuutta tukevaa valmentavaa johtamista.

Esitys vuoden 2020 talousarvioksi

Esitys sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2020–2022 taloussuunnitelmaksi on tämän asian liitteenä 1.

Menot milj. euroa	TP 2018	TA 2019	Raami 2020	Muutos, milj. euroa	Muutos %
Sote yhteensä	2 062,9	2 109,1	2 205,5	96,4	4,6 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	1 453,4	1 424,5	1 482,1	57,6	4,0 %
Toimeentulotuki	16,9	14,6	14,6	0,0	0,0 %
Vastaanotto-keskukset ja muut valtion korvaamat maahan-muut-	17,8	15,7	13,5	-2,2	-14,0%

topalvelut					
Apotti	5,1	9,8	29,6	19,8	202,0 %
HUS-kuntayhtymä	569,7	644,5	665,7	21,1	3,3 %

Sosiaali- ja terveystoimen talousarvioesitys on tehty kaupunginhallituksen linjaamien talousarvion noudattamisohjeiden ja kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymän kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti. Talousarvioehdotuksen pohjana olevan väestöennusteen mukaan Helsingin väestömäärä kasvaa arviolta 0,97 % ja peruspalveluindeksin mukaisen kustannustason nousun arvioidaan olevan 3,0 % vuonna 2020. Kaupungin kokonaistuottavuustavoite on 0,5 %.

Kaupunginhallituksen 6.5.2019 päätöksen mukaisesti kaupungin menoraami voi kasvaa enintään 3,47 % vuoden 2019 talousarvioon nähden. Sosiaali- ja terveystoimen menoraami kasvaa kokonaisuudessaan 4,0 %. Menoraami sisältää vuoden 2020 osalta Apotin käyttöönoton sijaistuskustannuksia 8,2 milj. euroa, joten pysyvämmät sosiaali- ja terveystoimen menot kasvavat 49,4 milj. eurolla (3,47 %).

Sosiaali- ja terveystoimialan menojen kokonaisraami kasvaa 4,6 % (96,4 milj. euroa) vuoden 2019 talousarviosta, missä merkittävimmät tekijät ovat sosiaali- ja terveystoimen talousarviokohdan kasvu 57,6 milj. eurolla, HUS-kuntayhtymän maksuosuuden kasvu 21,2 milj. eurolla ja Apotin laskutusosuuden kasvu 19,8 milj. eurolla. Vuoden 2020 kokonaismenoraami on 2 205,5 milj. euroa.

Apotin talousarviokohdan menolisäykset ovat Apotin laskutusosuuksien kasvuun perustuvia, joihin sosiaali- ja terveystoimi ei suoraan voi omilla toimillaan vaikuttaa.

HUSin menoraami pohjautuu vuoden 2019 talousarvion taloussuunnitelman mukaiseen määrärahaan vuodelle 2020. HUSin menoraami kasvaa 3,3 % vuoden 2019 talousarviosta. Vuoden 2019 HUSin arvioitu ylitys, noin 42 milj. euroa, luo paineita vuoden 2020 määräraharajoille.

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen tuottavuustavoitetta toteutetaan muun muassa edistämällä digitalisaatiota ja jatkamalla määrätietoista palvelurakenteen keventämistä ja tarkastelemalla vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palveluja mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tuottavuuden parantamista tehdään palvelujen laadusta ja niiden hyvinvointivaikutuksista huolehtien. Oman toiminnan yksikkökustannukset ovat pääsääntöisesti

reaalisesti laskeneet ja yksikkökustannuksissa tavoitellaan edelleen laskua ja muiden kaupunkien keskiarvoa. Palvelujen myöntämisperusteita yhdenmukaistetaan muiden Uudenmaan kuntien kanssa.

Palvelusetelin osuutta palvelujen tuottamistapana lisätään ja selvitetään uusia palvelusetelivaihtoehtoja. Omaishoidon tuen käyttöä tuetaan vahvasti yhtenä palvelujen tuottamistapana.

Aukioloaikoja laajennetaan edelleen osana palvelujen uudistamista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa strategian toteutumista talousarvioon asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden kautta. Kokonaisuutena sitovien toiminnallisten tavoitteiden päämääränä on ohjata toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Sitovat toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategian kaupunkiyhteisistä kärkihankkeista ja tavoitteista. Sosiaali- ja terveystoimialan sitovat tavoitteet ovat:

- Parannamme asiakaskokemusta ja asiakastyytyvääsyyttä.
- Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä.
- Palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saatavissa.
- Toimintamme on taloudellisesti kestävä ja tuottavaa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Muut toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia toiminnallisia tavoitteita täydentäviä tavoitteita, jotka tukevat kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista. Sosiaali- ja terveystoimialan muut toiminnalliset tavoitteet on esitetty liitteessä 1.

Määrälliset tavoitteet

Suoritetavoitteet pohjautuvat vuoden 2019 ennustettuun tasoon, minkä lisäksi tavoitteissa on huomioitu toiminnallisia muutoksia. Toiminnallisia muutoksia ovat muun muassa asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönotto, palvelujen uudistamisen uusien toimintamallien vakiinnuttaminen ja digitalisaation lisääminen. Suoritetavoitteet on esitetty liitteessä 1.

Palvelujen tuotantotapoja kehitetään vahvistamalla edelleen asiakkaan roolia ennaltaehkäisevien toimien, itsehoidon ja digitaalisten palvelujen avulla niin, että helsinkiläiset tekevät hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan.

Moniammatillisia, integroituja palveluja sekä kotiin ja asiakkaan omaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja uudistetaan vastaamaan paremmin asiakastarpeita. Vastaanotto toiminnan rinnalle ja vaihtoehtoksi vakiinnutetaan edelleen kevyempiä palveluja ja sähköisiä palveluja.

Palvelurakenteen keventämistä jatketaan. Laitoshoitoa vähennetään ja erilaisia kotiin ja muuhun asiakkaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja ja kuntoutusta lisätään.

Investoinnit

Kaupungin 10-vuotisen investointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on vuotuinen kokonaisinvestointitaso noin 758 milj. euroa. Kaupunkitasolla on linjattu, että toimialojen ja liikelaitosten tulee laatia tilankäyttöohjelmat ja niiden tehostamissuunnitelmat.

Tavoitteena on, että investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva. Suunnitelma sisältää myös poistuvat tilat ja sosiaali- ja terveystoimi on laatinut priorisoidun 10-vuotissuunnitelman tulevista investoinneista.

Sosiaali- ja terveystoimialan tilankäyttöohjelma on liitteenä 2.

Irtain käyttöomaisuus

Sosiaali- ja terveystoimialan ehdotus irtaimen omaisuuden raamiksi on 17,15 milj. euroa, mikä on 5,2 milj. euroa kuluvan vuoden irtaimen omaisuuden raamia suurempi. Irtaimen omaisuuden raamin kasvu johtuu Apotin käyttöönottoon liittyvistä järjestelmien integrointi- ja työasemakustannuksista sekä loppuvuonna 2020 valmistuvasta suuren terveydenhuollon Haartmaninkadun toimipisteen käyttöönotosta. Irtaimen omaisuuden hankinnat ovat liitteenä 3.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveystoimen talousarvioesitys on tehty kaupunginhallituksen linjaamien talousarvion noudattamisohjeiden ja kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymän kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti. Kaupunginhallituksen 6.5.2019 päätöksen mukaisesti kaupungin menoraami voi kasvaa enintään 3,47 % vuoden 2019 talousarvioon nähden.

Sosiaali- ja terveystalouden talousarviokohdan osalta vuoden 2020 talousarvioesitys kasvaa 4,0 % vuoteen 2019 verrattuna. Sosiaali- ja terveystalouden menoraami sisältää niin sanottuna kertaluontoisena eränä Apotin käyttöönoton sijaistuskustannuksia 8,2 milj. euroa, joten pysyvämmät sosiaali- ja terveystalouden menot kasvavat kaupunginhallituksen linjauksen mukaisesti 3,47 %.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen 3,47 %:n menokasvun arvioidaan kattavan vuoden 2020 väestönkasvun, asiakasmäärän kasvun ja kustannustason nousun aiheuttamat menolisäykset lukuun ottamatta Apotin sijaistusmenoja. Tuottavuuden tulee nousta tällöin 0,5 %.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen menoraami vuodelle 2020 ei sisällä vuoden 2019 lastensuojelun ja vammaistyön ylityspaineita kokonaisuudessaan eikä muita toimintaympäristön muutoksia.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen menoraami ei sisällä myöskään uusia toiminnallisia muutoksia. Menoraamissa ei ole myöskään varauduttu mahdollisiin hallitusohjelman mukaisiin muutoksiin, kuten vanhuspalvelulain ympärivuorokautisen hoivan mitoituksen nostamiseen tai perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitotakuun tiukentamiseen (7 päivän kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista).

Kaupunginhallituksen 6.5.2019 päätöksen mukaisesti vuoden 2019 talousarviomäärärahojen taso tarkistetaan vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) ja väestönkasvusta kaupunkistrategiassa sovitulla tavalla talousarviovalmistelun edetessä.

Sosiaali- ja terveystoimialan palvelukokonaisuuksien tarkemmat suunnitelmat palvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi valmistellaan käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä syksyllä 2019.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveystoimialan talousarvioehdotus vuodelle 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 (esitys)
- 2 Sosiaali- ja terveystoimialan tilankäyttöohjelma
- 3 Sosiaali- ja terveystoimialan irtaimen omaisuuden perushankinnat 2020-2029
- 4 Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen laatimishojheet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano